

Jenny Offill
Zmeny počasia

INAQUE

Jenny Offill

Zmeny počasia

Jenny Offill
WEATHER

COPYRIGHT © Jenny Offill 2020

TRANSLATION © Aňa Ostrihoňová 2022

COPYEDITING Jana Šulková

COVER © Barbora Šajgalíková

SLOVAK EDITION © Inaque 2022

ISBN 978-80-8207-178-1

ISBN e-book 978-80-8207-179-8

Jenny Offill

Zmeny počasia

INAQUE

Pre Lydiu

ZÁZNAM Z MESTSKÉHO ZHROMAŽDENIA
V MILFORDE, CONNECTICUT, 1640:

*Bolo odhlasované, že zem patrí Pánovi
spolu so všetkou hojnosťou; bolo odhlasované,
že zem bola daná svätým;
bolo odhlasované, že my sme svätí.*

JEDEN

Ráno prichádza najosvietenejšia. Myslí si, že je na predposlednom stupni osvietenia. Toto štádium sa dá opísať len japonským výrazom, ktorý znamená „vedro čiernej farby“.

Nejaký čas strávim hľadaním knihy pre odborného asistenta odsúdeného na neúspech. Na dizertácii pracuje už jedenásť rokov. Papier do kopírky mu dávam po baleniach. Sponky a perá. Píše o filozofovi, o ktorom som nikdy nepočula. Nie je síce známy, ale zato je veľmi dôležitý, vyhlásil. Neznámy, ale veľmi dôležitý!

Včera večer však jeho žena prišla na chladničku kus papiera. *Zarábaš tým, čo práve robíš, peniaze?* stálo na ňom.

Muž v ošúchanom obleku nechce, aby mu znížili pokuty za omeškanie. S radosťou prispeje na našu inštitúciu. Popoludní sa zastaví blondavé dievča s obhryzenými nechťami a odíde s kabelkou plnou toaletného papiera.

Odvážim sa vysloviť teóriu o očkovaní a ďalšiu o neskorom kapitalizme. „Želáte si niekedy mať opäť tridsať?“ spýta sa osamelý inžinier. „Nie, nikdy,“ odvetím. Poviem mu starý vtip o vracaní sa späť.

Cestovateľov v čase neobslúžime.

Do baru vojde cestovateľ v čase.

Cestou domov prejdeme okolo panej, ktorá predáva vrtuľky. Niekedy, keď sú naozaj zhulení, si ich kúpia študenti.

„Dnes som nič nepredala,“ sťažuje sa. Vyberiem jednu pre Eliho. Je modro-biela, ale keď ju rozfúka vietor, rozmazáva sa domodra. Nezabudni na drobné, spomeniem si.

V potravinách mi dá Mohan komínik mincí. Obdivujem jeho novú mačku, ale vysvetlí mi, že sa sem len zatúlala. Avšak nechá si ju, lebo jeho žena ho už nemiluje.

„Želám si, aby si bola naozajstná psychoška,“ hovorí môj manžel. „To by sme boli bohatí.“

***

Henry mešká. A ja som si vzala súkromný taxík, aby som neprišla neskoro. Keď ho konečne zbadám, je premočený. Bez kabáta, bez dáždnika. Zastaví sa na rohu, dá drobné žene v pršiplášti z vreca na odpadky.

Brat mi raz povedal, že mu chýbajú drogy, lebo vďaka nim ho svet prestal volať. To dáva zmysel, poznamenala som. Boli sme v supermarkete. Všade okolo nás sa veci snažili hlásať svoju pravú podstatu. Ale ich vyžarovanie bolo slabé a, ubíjané hroznou hudbou, väčšmi slablo.

Snažím sa ho rýchlo zahriať: polievka, káva. Vyzerá dobre, pomyslím si. Má jasné oči. Čašníčka prinesie ďalšiu kanvicu, flirtuje s ním. Ľudia zastavovali našu matku na ulici. Hovorili, že takých mihalníc je na chlapcovi škoda.

Takže teraz máme dvojité porciu chleba. Zjem tri kúsky, zatiaľ čo mi brat rozpráva o stretnutí anonymných narokomanov. Vstala nejaká žena a začala rozprávať o anti-depresívach. Najviac ju rozčuľovalo, že sa ich ľudia správ-

ne nezbavujú. Testovali červy v mestskom odpade a vo všetkých našli vysoké koncentrácie Paxilu a Prozacu.

Keď vtáky zjedli tieto červy, zdržiavali sa bližšie k domu, stavali si zložitejšie hniezda, ale zdalo sa, že nemajú motiváciu páriť sa. „Ale boli šťastnejšie?“ spýtam sa ho. „Urobili za daný deň viac práce?“

***

Okno v našej spálni je otvorené. Keď sa vykloníte a natiahnete krk, vidíte mesiac. Gréci si mysleli, že je to jediné nebeské teleso podobné zemi. Že ho obývajú rastliny a živočíchy pätnásťkrát silnejšie ako naše.

Syn mi príde niečo ukázať. Vyzerá to ako balenie žuvačiek, ale v skutočnosti je to trik. Keď sa pokúsíte jednu si vziať, kovová pružina vám zacvakne prst. „Bolí to viac, ako si myslíš,“ varuje ma.

Au.

Poviem mu, aby sa pozrel von oknom. „To je dorastajúci polmesiac,“ zamudruje Eli. Predpokladám, že momentálne vie o mesiaci toľko, koľko nikdy vedieť nebude. V starej škole ho naučili pesničku, aby si zapamätal všetky jeho fázy. Niekedy nám ju zaspieva pri večeri, ale len keď si ju nevyžiadame.

Mesiac bude v poriadku, myslím si. Nikto si predsa nerobí starosti o mesiac.

***

Dnes ráno je pri dverách školy žena s megafónom. Upozorňuje rodičov, aby nechodili dovnútra, aby deti necha-

li za červenou čiarou. „Bezpečnosť na prvom mieste!“ kričí. „Bezpečnosť na prvom mieste!“

Ale Eli niekedy plače, keď ho necháme v hlučnom dave. Nerád prechádza sám z jednej strany obrovskej jedálne na druhú. Raz zostal stáť uprostred, kým ho nejaká asistentka nechytla za lakeť a nepostrčila k jeho miestu.

Dnes sa teda rozbehneme a prefrčíme okolo nej na miesto, ktoré mu bolo pridelené. Jeho kamarát už je pri stole a má zvieracie krekerky, takže sa mi podarí dostať sa odtiaľ bez sĺz, ale nie skôr, ako na mňa začne kričať žena s megafónom. „Žiadni rodičia! Žiadni rodičia nesmú sprevádzať svoje deti!“

Bože, ako miluje svoj megafón. Niečo mi pri zvuku jej hlasu vystrelí do tela, vzápätí som späť na ulici a zakazujem si premýšľať.

Nesmiem myslieť na to, aká je škola veľká alebo aký je on malý. Túto chybu som už urobila, keď som ho tam odviedla. Už by som si na to mala zvyknúť, ale niekedy sa znova celá vyplaším.

***

Celý deň mrzutí profesori. Prisahám, že tí s definitívou sú najmrzutejší. Predbiehajú ostatných ľudí v rade, aby si mohli vyzdvihnúť knihu alebo si spísať zoznam vyžiadaných. Štúdie ukázali, že deväťdesiatštyri percent vysokoškolských profesorov sa domnieva, že odvádza nadpriemernú prácu.

Minule nám dali príručku. *Kľúč k identifikácii vzorcov problémového správania*. Profesori sa tam nespomínali.

Uvádzali sa tieto kategórie:

Páchnuci
Hundrajúci
Smejúci sa
Ufúlaní
Dokrčení
Popudliví
Urečnení
Osamelí
Kašľajúci

Ale kam zaradiť staršieho pána, ktorý ma stále žiada, aby som mu dala heslo k jeho mejlovej schránke? Snažím sa mu vysvetliť, že to nemôžem vedieť, že to vie iba on, ale len rozhorčene krúti hlavou, čím chce povedať: Čo je toto za helpdesk?

***

Na autobusovej zastávke je plagát so Sylviou. Píše sa na ňom, že príde prednášať na kampus. Pred rokmi som u nej študovala na postgraduáli, ale potom som to vzdala. Občas ma skontrolovala, či stále mrhám talentom. Odpoveď bola vždy áno. Nakoniec zatiahla za pár nitiek, aby mi zabezpečila túto prácu, hoci na ňu nemám riadnu kvalifikáciu.

Cestou domov počúvam jej nový podcast. Epizóda sa volá *Stred sa rúca zvnútra*. Mohli by sa tak volať všetky. Ale Sylviin hlas takmer vynahrádza pocit hrôzy, ktorý rozhovory s ňou prinášajú. Upokojuje ma, hoci hovorí o neviditeľných jazdcoch, ktorí sa na nás rútia cvalom.

Sú v ňom rozpoznateľné vzory vzostupu a pádu. Ale naša priemyselná civilizácia je taká obrovská, má taký dosah...

Pozriem sa von oknom. Niečo v diaľke kríva k stromom.

***

Dvere sa otvoria a Eli sa na mňa vrhne. Pomôžem mu odlúpnuť z dlaní nejaké lepidlo, potom sa vráti k hre. Túto má každý rád. Podľa manžela ide o trojrozmerný procedurálne generovaný svet, výchovnú hru.

Je zábavné sledovať ich. Skladajú budovy po blokoch, potom plnia miestnosti minerálmi, ktoré vyťažili pomocou krompáčov, čo si vyrobili. Obrábajú zelené polia a chovajú sliepky na jedenie. „Jednu som zabil!“ kričí Eli. „Už je skoro noc,“ povie mu Ben.

Účty a letáky zo supermarketov. Aj časopis adresovaný bývalému podnájomníkovi. Obálka sľubuje tipy, ako pomôcť ľuďom s depresiou.

Čo povedať:

Je mi ľúto, že sa tak trápiš. Neopustím ťa. Budem sa o seba starať, takže sa nemusíš báť, že by mi tvoja bolesť mohla ublížiť.

Čo nehovoriť:

Vyskúšala si rumančekový čaj?

***

Brata pre zmenu nechám vybrať film, ale je taký hlúpy, že sa naň skoro nemôžem pozerieť. Vo filmoch, ktoré má

rád, sa vždy schyluje k veľkej katastrofe a môže ju odvrátiť len jeden človek, od ktorého by ste to najmenej čakali.

Potom sa prechádzame v parku. Možnože sa zalúbil. Ale nemyslí si, že to vyjde. Priveľmi sa od neho odlišuje. Chvíľu mi trvá, kým si uvedomím, že ešte ani neboli na rande. „Nechceš predsa chodiť s niekým ako ty, nie?“ spýtam sa ho. Henry sa zasmieje. „Bože, len to nie.“

Na prvom seminári nám Sylvia hovorila o výberovom párovaní. Čo znamená podobný s podobným – depresívny s depresívnym. Problém s výberovým párovaním spočíva v tom, že keď to robíte, zdá sa vám to dokonale správne, povedala. Ako keď kľúč zapadne do zámky a otvorí dvere. Otázka znie: Naozaj v tejto miestnosti chcete stráviť život?

A tak poviem bratovi, ako si s Benom nikdy nevšímate tie isté veci. Ako keď som raz prišla domov a on bol celý nadšený, lebo to konečne zložili. Čo zložili? spýtala som sa. A on mi musel vysvetliť, že lešenie, ktoré tri roky zakrývalo prednú časť budovy, je konečne preč. A keď som mu minulý týždeň rozprávala príbeh o chlapíkovi z bytu 5C, spýtal sa: Počkaj, aký drogový díler?

***

Keď prídem domov, pes chce kocku ľadu. Dám mu jednu, ale stále posúva misku po kuchyni. „Aký si mal deň?“ spýtam sa Bena. Pokrčí plecami. „Väčšinou som kódoval, dal som prať.“

Na stole stojí hrdinská veža zložených vecí. Všimnem si svoju obľúbenú košeľu a najmenej deprimujúcu spodnú bielizeň. Idem do spálne a oblečiem si ich. Zrazu som úplne nový človek.

V tretí deň manželstva si kráľovná Viktória zapísala: *Môj najdrahší Albert mi obliekol pančuchy. Išla som sa pozrieť, ako sa holí, bola to veľká radosť...*

Volá mi matka a hovorí mi o svetle, viniči, živom chlebe.

***

Sedem hodín ráno a Eli hádže psovi hračky. Zdvihnem zaslantanú žabu a položím ju na chladničku. „Musíme ísť! Vezmi si batoh!“ prikážem mu. Psík ma ostražito sleduje s hlavou položenou na labkách. Rýchlo prejdem Elimu kefou po vlasoch. Zvraští tvár a odtiahne hlavu. „Musíme ísť! Obuj si topánky!“ kričím. Napokon vychádzame z bytu.

Pani Kovinská sa mi snaží povedať niečo o výťahoch, ale len okolo nej prefrčíme. Desať blokov. Idem príliš rýchlo a Eliho ťahám za sebou. Toto nie je život, ja viem, viem, ale ak mešká, pred vrátnicou treba stáť v dlhom rade.

Posledný šprint cez ihrisko a stihneme to práve včas. Som zadýchaná, spotená, smutná. Pobožkám Eliho na hlavu, snažím sa mu vynahradiť zhon. Prečo som nemala viac detí, aby som mala viac príležitostí robiť veci dobre?

Ostatné matky sú dostatočne obozretné a nemali len jedno. Stoja pri plote v skupinke. Zdá sa mi, že hovoria po urdsky. Jedna z nich sa na mňa usmeje a ja jej zamávam.

Ako pred ňou vyzerám? rozmýšľam, odetá vo fádnom oblečení a módných okuliaroch. Minulý týždeň darovala do školskej tomboly za vrece hodvábnej látky; je červená, prešivaná zlatou niťou. Eli ju chce vyhrať a použiť na plášť. Viem, ako napísať jej meno, ale netuším, ako ho vysloviť.

Žena je psychiatrička. A tiež budhistka. Všimla som si, že na mňa rada skúša jedno aj druhé. „Zdá sa, že sa stotožňujete s tým, že ste dole a nie hore. Prečo to podľa vás tak je?“

To mi povedzte vy, pani.

V utorok vedie v suteréne hodinu meditácie. Je pre celú komunitu, nielen pre ľudí z univerzity. Všimla som si, že Margot reaguje inak ako ja. Dáva pozor, ale nikdy nehovorí o svojich problémoch.

Dnes je relatívne pokoj, a tak jej pomáham pripraviť sa na hodinu. Vankúše pre silných, stoličky pre slabých. „Mali by ste zostať,“ opakuje mi zakaždým, ale nikdy to neurobím. Neviem, kam si sadnúť.

***

Polnočná otázka adresovaná manželovi: Čo mám s kolenom? „Pri chôdzi počujem také cvakanie. A niekedy aj vrzganie, keď idem po schodoch.“ Zje za lyžicu arašidového masla. Odloží ju do drezu a kľakne si, aby ma vyšetril. „Bolí to?“ spýta sa a zľahka pritlačí na kožu. „A čo toto? Alebo toto?“ Pohybom ruky naznačím, že možno áno, trochu. Vstane a pobožká ma. „Rakovina kolena?“ prehodí.

Jedna dobrá vec na závislosti od liekov na spanie je, že sa to nenazýva „závislosť“, ale „návyk“.

***

Je zábavné, ako vás dnes ľudia poučujú o čomkoľvek. Tento na schodoch do knižnice dookola rozpráva o mojom šunkovom sendviči. „Prasatá sú učenlivejšie ako psy!“